

**Глава 34 КПК України
«Провадження за
нововиявленими або
виключними обставинами»**

Це науково-практичне видання є однією з книг серії «Енциклопедія кримінального процесу України» та присвячене особливостям здійснення кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами.

Побудова книги відповідає структурі глави 34 Кримінального процесуального кодексу України, після певної статті відображено актуальну практику застосування та тлумачення Конституційним Судом України, Верховним Судом норм, процитовано окремі думки суддів, наведено міжнародно-правові акти та рішення Європейського суду з прав людини, закони та підзаконні акти України.

Книга містить наукові коментарі, схеми, бланки процесуальних та інших документів, а також глосарій та низку аналітичних таблиць.

Видання серії книг «Енциклопедія кримінального процесу України» розраховано на співробітників Служби безпеки України, Державного бюро розслідувань, Національної поліції, Національного антикорупційного бюро України, Бюро економічної безпеки України та інших органів правопорядку, суддів, прокурорів, адвокатів, викладачів і наукових працівників, аспірантів, здобувачів, студентів і курсантів вищих юридичних навчальних закладів, а також усіх, хто цікавиться проблемами кримінального судочинства.

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ

КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ УКРАЇНИ

Глава 34 КПК України «Провадження за нововиявленими або виключними обставинами»

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ КОМЕНТАР, ПРАКТИКА
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ,
НАЦІОНАЛЬНА СУДОВА ПРАКТИКА, ОКРЕМІ ДУМКИ СУДДІВ,
ЛИСТИ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ, МІЖНАРОДНІ ДОКУМЕНТИ,
ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ,
ЗРАЗКИ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ,
СХЕМИ ТА ТАБЛИЦІ**

За загальною редакцією

доктора юридичних наук,
професора А. В. Столітнього

Київ – 2026

УДК 343.137.09(477+4)(094.58)
Г52

Рекомендовано до видання Вченою радою
Інституту СБУ Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
(протокол № 48 від 20 квітня 2026 року)

Рецензенти:

ЖУРАВЕЛЬ Володимир –
доктор юридичних наук, професор,
Президент Національної академії правових наук України,
академік Національної академії правових наук, Почесний професор
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,
професор кафедри криміналістики Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого, Заслужений працівник освіти України;

ПОГОРЕЦЬКИЙ Микола –
доктор юридичних наук, професор,
член-кореспондент Національної академії правових наук України,
Проректор з науково-педагогічної роботи Київського національного університету
імені Тараса Шевченка, Заслужений діяч науки і техніки

Г52 **Глава 34 КПК України «Провадження за нововиявленими або виключними обставинами». Науково-практичний коментар, практика Європейського суду з прав людини, національна судова практика, окремі думки суддів, листи та узагальнення, міжнародні документи, законодавство України, зразки процесуальних документів, схеми та таблиці / Станом на 01.06.2026 : наук.-практ. посіб. / автори: А. В. Столітній, Т. М. Тоцька, М. В. Членов, С. В. Шмаленя; за заг. ред. д.ю.н., проф. А. В. Столітнього. Київ : Видавництво «Норма права», 2026. 620 с.**

ISBN 978-617-8306-49-6

Це науково-практичне видання є однією з книг серії «Енциклопедія кримінального процесу України» та присвячене особливостям здійснення кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами.

Побудова книги відповідає структурі глави 34 Кримінального процесуального кодексу України, після певної статті відображено актуальну практику застосування та тлумачення Конституційним Судом України, Верховним Судом норм, процитовано окремі думки суддів, наведено міжнародно-правові акти та рішення Європейського суду з прав людини, закони та підзаконні акти України.

Книга містить наукові коментарі, схеми, бланки процесуальних та інших документів, а також глосарій та низку аналітичних таблиць.

Видання серії книг «Енциклопедія кримінального процесу України» розраховано на співробітників Служби безпеки України, Державного бюро розслідувань, Національної поліції, Національного антикорупційного бюро України, Бюро економічної безпеки України та інших органів правопорядку, суддів, прокурорів, адвокатів, викладачів і наукових працівників, аспірантів, здобувачів, студентів і курсантів вищих юридичних навчальних закладів, а також усіх, хто цікавиться проблемами кримінального судочинства.

УДК 343.137.09(477+4)(094.58)

Видавництво «Норма права» прагне сталого майбутнього для нашого бізнесу, наших читачів і нашої планети. У цьому виданні використано папір, сертифікований FSC® та PEFC™

ISBN 978-617-8306-49-6

© Столітній А. В., Тоцька Т. М.,
Членов М. В., Шмаленя С. В., 2026
© Видавництво «Норма права», 2026

Автори

СТОЛІТНІЙ АНТОН ВОЛОДИМИРОВИЧ – доктор юридичних наук, професор, Почесний працівник прокуратури України, Інститут Служби безпеки України Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, член координаційного бюро з проблем кримінального процесу відділення кримінально-правових наук Національної академії правових наук України;

ТОЦЬКА ТЕТЯНА МИКОЛАЇВНА – заступник начальника управління правового забезпечення – начальник відділу правового аналізу Департаменту організаційно-контрольної діяльності, правового та аналітичного забезпечення Офісу Генерального прокурора;

ЧЛЕНОВ МИКОЛА ВОЛОДИМИРОВИЧ – Інститут Служби безпеки України Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

ШМАЛЕНЯ СЕРГІЙ ВАЛЕР'ЯНОВИЧ – кандидат юридичних наук, Заслужений юрист України, заступник начальника Департаменту організаційно-контрольної діяльності, правового та аналітичного забезпечення – начальник управління правового забезпечення Офісу Генерального прокурора.

Перелік умовних скорочень

ВАКС	–	Вищий антикорупційний суд
ВРП	–	Вища рада правосуддя
ВС	–	Верховний Суд
ВСУ	–	Верховний Суд України
ЄСПЛ	–	Європейський суд з прав людини
КК України	–	Кримінальний кодекс України
ККС ВС	–	Касаційний кримінальний суд у складі Верховного Суду
Конвенція	–	Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод
КСУ	–	Конституційний Суд України
КПК України	–	Кримінальний процесуальний кодекс України
абз.	–	абзац
п.	–	пункт
п.п.	–	пункти
пп.	–	підпункт
ст.	–	стаття
ст.ст.	–	статті
ч.	–	частина
ч.ч.	–	частини

Шановні колеги!

Науково-практичне видання «Провадження за нововиявленими або виключними обставинами» є однією з книг серії «Енциклопедія кримінального процесу України», яка покликана увібрати в себе максимально практичного та теоретичного досвіду з окресленого питання.

Побудова книги відповідає структурі глави 34 Кримінального процесуального кодексу України, після певної статті відображено актуальну практику застосування та тлумачення Конституційним Судом України, Верховним Судом, процитовано окремі думки суддів, наведено міжнародно-правові акти та рішення Європейського суду з прав людини, закони та підзаконні акти України. Колектив авторів залишив за собою можливість вживання скорочень, систематизування дат у єдиний формат, корегування друкарських помилок у текстах судових рішень.

Книга містить наукові коментарі, схеми, бланки процесуальних та інших документів, а також глосарій та низку аналітичних таблиць.

Науково-практичне видання підготовлене відповідно до останніх змін до законодавства України станом на 01.06.2026. Для зручності читачів видання містить QR-коди на покликання. Отже, ця робота допоможе мінімізувати час для пошуку шляхів ефективного застосування відповідних положень кримінального процесуального закону, правильно розтлумачити його норми, тим самим забезпечивши реалізацію принципу верховенства права у кримінальному провадженні.

Сподіваймося, що видання стане незамінним у повсякденній практичній діяльності працівників Служби безпеки України, Державного бюро розслідувань, Національного антикорупційного бюро, Бюро економічної безпеки України, Національної поліції

та інших органів правопорядку, суддів, прокурорів, адвокатів, викладачів і наукових працівників, аспірантів, здобувачів, студентів і курсантів вищих юридичних навчальних закладів, а також усіх, хто цікавиться проблемами кримінального судочинства.

З повагою

*доктор юридичних наук, професор,
Почесний працівник прокуратури України
Антон Столітній*

Зміст

Перелік умовних скорочень	4
Вступне слово	5

ГЛАВА 34

Провадження за нововиявленими або виключними обставинами

Стаття 459. Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами	11
Стаття 460. Право подати заяву про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами	241
Стаття 461. Строк звернення про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами	269
Стаття 462. Вимоги до заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами	295
Стаття 463. Порядок подання заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами	317
Стаття 464. Відкриття кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами	344
Стаття 465. Відмова від заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами та її наслідки	438
Стаття 466. Порядок здійснення перегляду судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами	448
Стаття 467. Судове рішення за наслідками кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами	490
Глосарій	579
Список використаних джерел	592
Постатейний перелік зразків процесуальних документів	614
Постатейний перелік схем та таблиць	616

Глава 34

ПРОВАДЖЕННЯ ЗА НОВОВІЯВЛЕНИМИ АБО ВИКЛЮЧНИМИ ОБСТАВИНАМИ

СТАТТЯ 459

Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами

{Назва статті 459 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2147-VIII від 03.10.2017}

1. Судові рішення, що набрали законної сили, можуть бути переглянуті за нововиявленими або виключними обставинами.

{Частина перша статті 459 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2147-VIII від 03.10.2017}

{Окремий припис частини першої статті 459, за яким «судові рішення, що набрали законної сили, можуть бути переглянуті за нововиявленими обставинами», визнано таким, що відповідає Конституції України (є конституційним), згідно з Рішенням Конституційного Суду № 5-п(II)/2024 від 10.04.2024}

2. Нововиявленими обставинами визнаються:

1) штучне створення або підроблення доказів, неправильність перекладу висновку і пояснень експерта, завідомо неправдиві показання свідка, потерпілого, підозрюваного, обвинуваченого, на яких ґрунтується вирок;

{Пункт 2 частини другої статті 459 виключено на підставі Закону № 2147-VIII від 03.10.2017}

3) скасування судового рішення, яке стало підставою для ухвалення вироку чи постановлення ухвали, що належить переглянути;

4) інші обставини, які не були відомі суду на час судового розгляду при ухваленні судового рішення і які самі по собі або разом із раніше виявленими обставинами доводять неправильність вироку чи ухвали, що належить переглянути.

{Пункт 4 частини другої статті 459 в редакції Законів № 2136-VIII від 13.07.2017, № 2147-VIII від 03.10.2017}

{Пункт 5 частини другої статті 459 виключено на підставі Закону № 2147-VIII від 03.10.2017}

3. Виключними обставинами визнаються:

1) встановлена Конституційним Судом України неконституційність, конституційність закону, іншого правового акта чи їх окремого положення, застосованого судом при вирішенні справи;

2) встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні даної справи судом;

3) встановлення вини судді у вчиненні кримінального правопорушення або зловживання слідчого, прокурора, слідчого судді чи суду під час

ГЛАВА 34. Провадження за нововиявленими або виключними обставинами

кримінального провадження, внаслідок якого було ухвалено судове рішення.

{Пункт 3 частини третьої статті 459 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

{Частина третя статті 459 в редакції Закону № 2147-VIII від 03.10.2017}

4. Обставини, передбачені пунктом 3 частини третьої цієї статті, повинні бути встановлені вироком суду, що набрав законної сили. Обставини, що стосуються зловживання слідчого, прокурора, слідчого судді чи суду під час кримінального провадження, у разі неможливості ухвалення вироку можуть бути підтверджені постановою або ухвалою про закриття кримінального провадження, ухвалою про застосування примусових заходів медичного характеру.

{Частина статті 459 в редакції Закону № 2147-VIII від 03.10.2017}

5. Перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами у разі прийняття нових законів, інших нормативно-правових актів, якими скасовані закони та інші нормативно-правові акти, що діяли на час здійснення провадження, не допускається.

Коментар

За змістом п. 24 ч. 1 ст. 3 КПК України, провадження з перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами є однією зі складових судового провадження, яка відокремлена від усіх інших стадій судового розгляду. Специфічний (винятковий) характер цього провадження зумовлений тим, що його основу становить **перегляд лише тих судових рішень, які набрали законної сили** (ч. 1 ст. 459, ст. 532 КПК України) та фактично перебувають на стадії їх виконання (ч. 3 ст. 466 КПК України, ст.ст. 533–535 КПК України), а в деяких випадках – і тих, які вже виконано»¹.

Так, за правилами ст. 532 КПК України:

– вирок або ухвала суду першої інстанції, ухвала слідчого судді набирають законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги, якщо таку скаргу не було подано;

– у разі подання апеляційної скарги (у тому числі у випадку поновлення строку на апеляційне оскарження) судове рішення, якщо його не було скасовано, набирає законної сили після ухвалення рішення судом апеляційної інстанції;

– судові рішення суду апеляційної / касаційної інстанцій – з моменту їх проголошення;

¹ Методичні рекомендації «Особливості реалізації прокурором повноважень у кримінальному провадженні за нововиявленими обставинами» / Мустеца І. Б., Антоненко О. В., Кулаківський К. О., Троян О. Л., Бугенко А. М. (схвалені методичною радою 05.12.2024 та затверджені в.о. Генерального прокурора 31.12.2024). С. 6.

СТАТТЯ 459. Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами

– ухвали слідчого судді / суду, які не можуть бути оскаржені, – з моменту їх оголошення.

У рішенні від 10.04.2024 № 5-р(II)/2024 КСУ

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-24#Text>

розглядає питання конституційності ч. 1 ст. 459 КПК України через призму принципу остаточності судового рішення, у тому числі в контексті практики ЄСПЛ. Так, додержання принципу остаточності судового рішення (*res judicata*) полягає, зокрема, у тому, що жоден із учасників справи або інших юридично заінтересованих у розгляді справи осіб не має права вимагати касаційного перегляду остаточного та обов'язкового судового рішення лише для повторно-го слухання справи та ухвалення нового судового рішення (п. 3.2 мотивувальної частини).

Право на суд, гарантоване ст. 6 Конвенції, не є абсолютним. Обмеження такого права не буде сумісним з п. 1 ст. 6 Конвенції, якщо таке обмеження не має правомірної мети та якщо немає розумної домірності між ужитими засобами та метою, що її прагнуть досягти (рішення ЄСПЛ у справі *Ashingdane v. the United Kingdom* від 28.05.1985 (заява № 8225/78), § 57).

ЄСПЛ виснував, що «право на справедливий судовий розгляд, гарантоване п. 1 ст. 6 Конвенції, слід тлумачити в контексті преамбули Конвенції, яка, зокрема, проголошує правовладдя як складову частину спільної спадщини Договірних Держав. Одним із основоположних аспектів правовладдя є принцип юридичної визначеності, згідно з яким у разі остаточного розв'язання спору судами їхнє рішення, що набрало законної сили, не можна ставити під сумнів (див. рішення у справі *Brumarescu v. Romania* [GC], заява № 28342/95, § 61, ECHR 1999-VII)» (рішення у справі «Христов проти України» (*Khristov v. Ukraine*) від 19.02.2009 (заява № 24465/04), § 33).

ЄСПЛ у своїх рішеннях послідовно обстоює позицію, згідно з якою «юридична визначеність полягає в додержанні принципу *res judicata*... тобто принципу остаточності судових рішень. Цей принцип встановлює, що жодна сторона не має права вимагати перегляду остаточного та обов'язкового судового рішення просто для проведення повторного розгляду та ухвалення нового рішення у справі. Повноваження вищих судів на перегляд повинні використовуватися для виправлення судових помилок, неправомірних судових рішень, а не замінити перегляд... Відступи від цього принципу виправдані, тільки якщо вони потрібні за обставин істотного та переконливого характеру» (рішення у справі «Пономарьов проти України» (*Ponomaryov v. Ukraine*) від 03.04.2008 (заява № 3236/03), § 40; рішення у справі «Христов проти України» (*Khristov v. Ukraine*) від 19.02.2009 (заява № 24465/04), § 33, § 34; рішення у справі

ГЛАВА 34. Провадження за нововиявленими або виключними обставинами

«Mitsopoulos проти України» (Mitsopoulos v. Ukraine) від 09.12.2021 (заява № 62006/09), § 21, § 22).

Дискусійним у судовій практиці є питання щодо ухвал слідчих суддів як предмета перегляду за нововиявленими чи виключними обставинами.

До ухвалення КСУ 10.04.2024 рішення у справі щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремого припису ч. 1 ст. 459 КПК України (5-р(II)/2024) судова практика здебільшого виходила з того, що ухвали слідчих суддів не підлягають перегляду в порядку глави 34 КПК України.

До прикладу, у постанові ККС ВС від 18.12.2019 (справа № 757/58977/18-к) зазначалося: «нововиявлені обставини мають стосуватися лише вироку або судових рішень у випадку, коли кримінальне провадження закінчено і рішення стали остаточними... Ухвала слідчого судді... якою скасовано ухвалу слідчого судді... та призначено скаргу представника скаржників... на постанови слідчого до розгляду по суті, не є остаточним рішенням, а тому не підлягає перегляду за нововиявленими обставинами».

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/86505843>

Натомість КСУ у згаданому вище рішенні висловлено позицію, за якою додержання принципу остаточності судового рішення (res judicata) стосовно ухвал слідчих суддів у разі надання права на їх перегляд за нововиявленими обставинами можливе лише за наявності істотних та переконливих передумов для такого перегляду і з урахуванням потреби додержання вимог щодо розумних строків досудового розслідування.

Перегляд ухвали слідчого судді за нововиявленими обставинами потрібен, коли така ухвала не відповідає вимозі справедливості та безпідставно обмежує конституційні права та свободи людини, а її подальша чинність суперечитиме меті здійснення кримінального судочинства. Перегляд ухвали слідчого судді за нововиявленими обставинами у таких випадках буде спрямовано на усунення судових помилок та забезпечення захисту прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження на стадії досудового розслідування (п. 4.5 мотивувальної частини).

У зв'язку з цим рішенням КСУ **раніше існуюча судова практика щодо неможливості перегляду за нововиявленими обставинами ухвал слідчих суддів була змінена.**

Так, Об'єднаною палатою ККС ВС у постанові від 24.02.2025 (справа № 991/7253/23)

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/125736598>

СТАТТЯ 459. Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами

звернуто увагу (п.п. 28–32 мотивувальної частини) на те, що:

– необмежена можливість вимагати перегляду ухвал слідчого судді або процесуальних рішень суду суперечить самій побудові кримінального провадження, яка виправдано обмежує окреме оскарження таких рішень (див. наприклад, ч.ч. 2 та 3 ст. 392 КПК України);

– у певних випадках встановлена законом система ординарного перегляду ухвал слідчого судді або процесуальних ухвал суду може виявитися недостатньою для виправлення фундаментальних дефектів спірного рішення. У таких виключних випадках така ухвала може підлягати перегляду за нововиявленими обставинами;

– перегляд за нововиявленими обставинами не має перетворюватися на приховану апеляцію, і лише незгода сторони з оцінкою фактів або їх кваліфікацією не є достатньою підставою для перегляду;

– відсутність повної інформації під час прийняття рішення в умовах незакінченого розслідування не може вважатися фундаментальним недоліком рішення, який дозволяє його перегляд за нововиявленими обставинами;

– не може бути підставою для такого перегляду виявлення обставин, що є природним наслідком рішення, перегляду якого вимагає зацікавлена особа (наприклад, у разі виявлення доказів певних обставин під час обшуку на підставі ухвали слідчого судді);

– вирішення питання, чи може бути переглянута ухвала слідчого судді, постановлена під час незавершеного досудового розслідування, залежить від характеру рішення та доступності засобів ординарного оскарження, передбачених КПК України.

Об'єднаною палатою ККС ВС зроблено висновок, що **ухвала слідчого судді може бути переглянута слідчим суддею** під час досудового розслідування за **нововиявленими обставинами**, зазначеними у ч. 2 ст. 459 КПК України, коли вона безпідставно обмежує конституційні права та свободи людини і її подальша чинність суперечитиме меті здійснення кримінального судочинства, а також якщо вона не втратила законної сили внаслідок спливу строку її дії або внаслідок її виконання та відсутні інші засоби правового захисту цих прав і свобод (апеляційне оскарження, періодичний перегляд, нове звернення тощо).

Згідно з правовими позиціями Верховного Суду, заснованими на системному тлумаченні глави 34 КПК України, перегляд судового рішення за **нововиявленими обставинами** є:

– надзвичайним (екстраординарним) переглядом судових рішень у виняткових випадках, коли після завершення розгляду кримінальної справи в звичайному порядку (в судах першої, апеляційної і касаційної інстанції) виявлено обставини, що могли суттєво вплинути на прийняті судові рішення, і внаслідок завершення кримінального провадження розгляд цих обставин у звичай-

ГЛАВА 34. Провадження за нововиявленими або виключними обставинами

ному порядку кримінального провадження став недоступним (ухвала ККС ВС від 28.09.2020, справа № 2035/5763/2020);

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/91933079>

– ревізійною стадією, в ході якої суд не розглядає обвинувачення по суті, а лише надає оцінку доводам учасників судового провадження щодо наявності у кримінальному провадженні обставин, що не були відомі суду на час судового розгляду при ухваленні судового рішення, а також щодо можливості впливу цих обставин на правильність судового рішення, яке належить переглянути (постанова Об'єднаної палати ККС ВС від 04.11.2019, справа № 496/4533/17);

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/85582389>

– механізмом, що доповнює звичайні заходи забезпечення правосудності судових рішень у кримінальних провадженнях. Цей вид провадження має резервне значення та використовується лише у випадках, коли вичерпані всі інші допустимі засоби процесуально-правового захисту (ухвала ККС ВС від 27.01.2020, справа № 509/3699/19 (провадження № 51-4747зно19)).

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/87211819>

Процедура перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами за своєю правовою природою не є повторним розглядом справи по суті, повторною апеляцією чи касацією, вона не передбачає нового встановлення фактичних обставин кримінального провадження та усунення суперечностей у доказах. У цьому випадку суд лише перевіряє наявність передбачених у ч. 2 ст. 459 КПК України обставин, на які учасники судового провадження посилаються як на нововиявлені, та надає оцінку тому, чи могли вказані обставини, що не були відомі суду на час розгляду справи, вплинути на правильність рішення суду, яке належить переглянути (ухвала ККС ВС від 07.10.2025, справа № 461/9899/13-к).

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/130829247>

Слід зазначити, що ч.ч. 2, 3 ст. 459 КПК України визначають **вичерпні переліки** нововиявлених і виключних обставин.

СТАТТЯ 459. Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами

Нововиявленими обставинами є докази та інші обставини, що не були відомі на час ухвалення судового рішення, а їх урахування під час перегляду судового рішення може призвести до його зміни. Це юридичні факти, які перебувають в органічному зв'язку з елементами предмета доказування у кримінальній справі і спростовують їх через попередню невідомість та істотність висновків, що містяться у вироку, як такі, що не відповідають об'єктивній дійсності. Нововиявленими визнаються такі обставини, які об'єктивно існували на момент вирішення справи, не були та не могли бути відомі на той час суду та хоча б одній особі, яка брала участь у справі (постанова ККС ВС від 08.08.2024, справа № 708/1253/15-к).

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/120948713>

Екстраординарна процедура перегляду судових рішень, що набрали законної сили, за нововиявленими обставинами відповідно ст. 459, п.п. 4, 5 ст. 462, ст. 91 КПК України призначена для виняткових випадків, коли після завершення розгляду кримінальної справи в звичайному порядку (в судах першої, апеляційної і касаційної інстанцій) виявлені обставини, які:

- 1) існували на момент ухвалення відповідних судових рішень, але не були відомі і не могли бути відомі суду та особі, яка вимагає такого перегляду;
- 2) перебувають в органічному зв'язку з предметом доказування в кримінальному провадженні, тобто можуть мати значення для оцінки обставин, які підлягають доказуванню, або доказів, покладених в основу судового рішення;
- 3) мають істотне значення, тобто самі по собі або разом із раніше виявленими обставинами можуть свідчити про неправильність вироку чи ухвали, про перегляд якої йдеться (постанова ККС ВС від 29.11.2022, справа № 1-4/10).

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/107748033>

Перегляд за нововиявленими обставинами не може використовуватися як прихована апеляція на судові рішення, яке набрало законної сили, тобто для повторного розгляду справи й отримання нової оцінки її обставин (Ryabykh v. Russia, no. 52854/99, § 52, ECHR 2003-IX), тому лише можливість існування двох точок зору на обставини справи не може бути підставою для перегляду в екстраординарному порядку (Moreira Ferreira v. Portugal (no. 2), no. 19867/12, § 62, 11.07.2017) (постанова ККС ВС від 29.11.2022, справа № 1-4/10).

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/107748033>

[Перейти на сайт](#) →